

Здравље 2020: европски оквир политике који подржава акције свих нивоа власти и друштва за здравље и благостање

Политика – „Здравље 2020“ је усвојена 2012. године на 62. састанку Регионалног комитета СЗО, као одговор и покушај проналажења решења за пораст неједнакости у здрављу, смањење јавноздравствених трошкова и повећање терета масовних незаразних болести. Ова политика доноси Акциони план који би требало да убрза достизање бољег здравља и благостања за све. Заснована је на Миленијумској декларацији УН и Миленијумским циљевима развоја који промовишу визију Света у којем земље раде партнерски на добробит својих грађана, посебно рањивих и маргинализованих група.

Политика „Здравље 2020“ се залаже за остваривање највиших стандарда здравља који могу да се достигну, а њени основни стратешки циљеви су:

- Унапређење здравља за све и смањење неједнакости у здрављу и
- Унапређење лидерства и подела власти и одговорности у области здравља.

Приоритетне области су:

1. Улагање у здравље током читавог живота и оснаживање људи;
2. Решавање најважнијих здравствених изазова - незаразних и заразних болести;
3. Јачање здравствених система окренутих човеку, капацитета јавног здравља и спремности за надзор и реаговање у ванредним ситуацијама;
4. Стварање отпорних, прилагодљивих заједница и подржавајућих окружења.

Област 1: Улагање у здравље током читавог живота и оснаживање људи

- Безбедна трудноћа
- Деца и млади
- Здраво и активно старење
- Осетљиве групе
- Стварање бољих услова за здравље
- Здравствена писменост
- Програми за унапређење менталног здравља
- Стратешко усмеравање на здрав живот

Област 2: Решавање најважнијих здравствених изазова - незаразних и заразних болести

Незаразне болести

Политика Здравље 2020 подржава примену интегрисаних приступа који обухватају све нивое власти и друштва и који су уговорени у другим регионалним и глобалним стратегијама, пошто је све више доказа да акције која утиче на појединачно понашање имају ограничени утицај.

Постојеће декларације и стратегије које је неопходно примењивати у циљу контроле незаразних болести односе се на контролу дувана, физичку активност, исхрану и гојазност, конзумирање алкохола, ментално благостање и сл.

Такође, у Политици 2020 се посебно указује на значај израде међусекторских националних стратегија са дефинисаним општим и посебним циљевима о кључним изазовима у вези са незаразним болестима.

Заразне болести

Све земље морају стално да буду на опрезу и свака земља мора стално да настоји да одржи највише стандарде. Приоритетне области за деловање за европски регион су:

- Повећање информационог капацитета и капацитета за надзор (побољшање размене информација и, у зависности од случаја, спровођење заједничких активности надзора контроле болести од стране органа надлежних за јавно здравље, ветерину, храну и пољопривреду како би се боље контролисале заразне болести које животиње могу да пренесу људима, укључујући и појављивање заразних болести, организама отпорних на лекове и инфекција које се преносе путем воде или хране

-Бављење озбиљним вирусним и бактеријским претњама: спровођење регионалних политика и акционих планова; борба против отпорности микроорганизама на лекове; обуздавање појаве и ширења организама отпорних на лекове и инфекција помоћу опрезног коришћења антибиотика и контроле инфекција; обезбеђивање исправних основних добара као што су вода и храна; достизање и одржавање препорученог обухвата имунизације за превенцију болести које могу да се спрече вакцинацијом; достизање регионалних и глобалних циљева за искорењивање и спречавање дечије парализе, малих богиња, рубеоле и маларије; потпуна контрола најважнијих болести као што су туберкулоза, ХИВ и грип тако што ће се обезбедити да целокупном становништву, укључујући и угрожене групе, буде доступан систем здравствене заштите и интервенције засноване на доказима.

Област 3: Јачање здравствених система окренутих човеку, капацитета јавног здравља и спремности за надзор и реаговање у ванредним ситуацијама

Све земље морају да се прилагоде демографији и обрасцима болести који се мењају, што захтева преусмеравање система здравствене заштите (приоритет дати превенцији болести, радити на сталном унапређењу квалитета и интегрисаном пружању услуга, обезбедити непрекидну здравствену заштиту, подржати самозбрињавање пацијента и преместити здравствену заштиту што ближе кући, а да истовремено буде и безбедна и исплатива.

Неопходно је обезбедити универзалну обухваћеност, укључујући и доступност висококвалитетној и приступачној нези и лековима

Примарна здравствена заштита мора бити основ здравствених система (подстицање партнерстава и подстицање људи да на нове начине учествују у свом лечењу и да боље брину о свом здрављу, признавање пацијената као ресурса и као партнера, потпуно коришћење комуникационих технологија, телемедицина, е-здравље, друштвених медија и других иновација 21. века.

Суштинско јачање функција и капацитета јавног здравља

Реформа едукације и обуке здравствених радника (тимско пружање неге; нови облици пружања услуга (укључујући и кућну негу и дугорочну негу); вештине које подржавају оснаживање и самозбрињавање пацијента; стратешко планирање и управљање, сарадњу између стручњака у јавном здрављу и здравственој заштити, као и између пружалаца здравствених и социјалних услуга и здравственог и других сектора)

Брзо и иновативно реаговање на непредвидиве догађаје, као што су епидемије заразних болести.

Поштовање међународних здравствених прописа који захтевају од земаља да примењују међусекторски и прекогранични приступ за ванредне ситуације у јавном здрављу и да буду спремне да ефикасно управљају аспектима ванредних ситуација и хуманитарних катастрофа које су повезане са здрављем.

Област 4: Стварање отпорних, прилагодљивих заједница и подржавајућих окружења

- Отпорност заједнице је кључни фактор за заштиту и унапређење здравља и благостања (изграђује се кроз програме као што су здрав град, здрава школа, здраво радно место и сл.)
- Сарадња између сектора за заштиту животне средине и здравственог сектора
- Ширење интердисциплинарне и међусекторске сарадње

У оквиру политике Здравље 2020 истакнуто је и следеће:

Циљеви политике ће бити достигнути кроз комбинацију индивидуалних и заједничких напора. За успех је потребна заједничка сврха и широки заједнички напори људи и организација широм друштва у свакој земљи: владе, невладиних организација, цивилног друштва, приватних сектора, науке, здравствених радника, заједница – и сваког појединца.

Кључ успеха ће бити тесна сарадња држава чланица и СЗО и допирање до других партнера ради њиховог ангажовања

Регионална канцеларија СЗО за Европу ће испунити своју уставну улогу да поступа као тело за међународни здравствени рад у европском региону који усмерава и координише. Она ће остварити и одржавати ефикасну сарадњу са великим бројем партнера и пружити техничку помоћ земљама. Настојаће да обезбеди широку комуникацију, побољша кохерентност политике, допринесе заједничким политичким платформама, обезбеди збирке здравствених података и базу савета и доказа за европски регион о томе шта делује, уједини снаге за надзор, и подржи развој нових врста сарадње заснованих на интернету.

Сарадња са ЕУ обезбеђује чврсту основу, значајне могућности и додатне користи

Постојећа сарадња између СЗО и међународних организација које су активне у европском региону (агенције Уједињених нација, ОЕБС, Савет Европе, развојне агенције и фондови и веће невладине организације) **се такође ојачава**

Нове врсте партнерстава за здравље на различитим нивоима управљања широм региона ће пружити значајну подршку (Нпр. Здравствена мрежа југоисточне Европе, Европска мрежа СЗО за здраве градове, националне мреже за здраве градове и региони за здравље; подрегионалне мреже у оквиру Заједнице независних држава и мреже СЗО за средине које унапређују здравље, укључујући школе, радна места, болнице и затворе широм региона).

Сарадња са цивилним друштвом ће ојачати залагање за спровођење политике Здравље 2020 (волонтерске организације и организације за самопомоћ).

Налажење начина за одговарајућу и етичку сарадњу са приватним пословним сектором (Обезбеђивање веће посвећености актера из приватног сектора здрављу и подстицање и награђивање њихове друштвене одговорности)

Здравље 2020 је прилагодљив и практичан оквир политике (Ова политика обезбеђује јединствену платформу за заједничко учење и размену стручног знања и искуства између земаља, али признаје да је свака земља јединствена и да ће настојати да оствари ове заједничке циљеве на различите начине).

У међузависном свету, потреба сарадње међу земљама постаје све значајнија (ни једна земља у излоацији не може да искористи потенцијал иновација и промени или реши изазове за здравље и благостање).

Будући напредак појединачних земаља и целог региона ће зависити од воље и способности да се искористе нове могућности за унапређење здравља и благостања за садашње и будуће генерације. **Политика Здравље 2020 подржава и подстиче министре здравља да окупе кључне интересне групе у заједничком напору за здравији европски регион.**